

Innst. 213 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:33 S (2011–2012)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Bakke-Jensen, Øyvind Halleraker, Bjørn Lødemel og Svein Flåtten om like struktureringsmuligheter for kystfiskefartøy over 15 meter

Til Stortinget

Sammendrag

Norsk fiskerinæring er en tradisjonelt viktig næring som både i historisk perspektiv og i moderne tid har stor betydning for arbeidslivet langs kysten og for hele landets velferd. Norge eksporterte sjømat for 53,8 mrd. kroner i 2010. Av dette utgjorde fiskerinæringen 38 pst., eller 20,4 mrd. kroner. For å sikre videre utvikling i fiskerinæringen mener forslagsstillerne det er viktig å sikre gode, forutsigbare rammebetingelser.

I 2002 la Bondevik II-regjeringen frem St.meld. nr. 20 (2002–2003) Strukturtiltak i kystfiskeflåten.

Da regjeringen Stoltenberg II tiltrådte i 2005, ble det raskt varslet såkalt strukturfrys. Likevel ble det etter to år konkludert med at det var behov for videre strukturordning, da regjeringen Stoltenberg II la frem St.meld. nr. 21 (2006–2007) Strukturpolitikk for fiskeflåten. Regjeringens forslag skilte seg på enkelte sentrale punkter fra det som var fremlagt av regjeringen Bondevik II, ved at regjeringen foreslo ordningen som folkelig omtales som 2 + 2 eller 3 + 1. Stortingets mindretall, bestående av partiene Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, ønsket å opprettholde kvotetakene som var gjeldende for kystflåten før strukturfrysingen 20. oktober 2005, altså en ordning som kan omtales på folkemunne som 3 + 3, jf. Innst. S. nr. 238 (2006–2007).

Forslagsstillerne viser til at forskjellsbehandlingen mellom ulike deler av kystfiskeflåten har resultert i det som oppfattes som A-, B-, C- og D-lag. A-laget er kystfiskefartøy på over 15 meter som strukturerte før 2005, og som har tre kvoter av hvert slag. B-laget er kystfiskefartøy på over 15 meter som strukturerte etter 2005, og som har to kvoter av hvert slag. C-laget er kystfiskefartøy mellom 11 og 15 meter som kan doble kvotegrunnlaget av enten torsk eller sild. D-laget er kystfiskefartøy under 11 meter som ikke har struktureringsmuligheter.

Forslagsstillerne mener det er viktig at reguleringen av hele næringen jevnlig blir gjenstand for evaluering for å sikre fremtidig lønnsomhet, attraktivitet og rekruttering. I denne sammenheng er det av stor betydning å lytte til næringen selv. Forslagsstillerne viser til fiskeribladet Fiskaren 7. oktober 2011 som meldte at langt over 90 pst. av delegatene på landsmøtet i Norges Fiskarlag høsten 2011 støttet landsstyrets forslag om å gi alle, uansett båtlengde, de samme mulighetene til å sanke tre kvoter av både sild og torsk. Et forslag om å stanse struktureringen av kystflåten på dagens nivå fikk bare støtte av seks av 69 representanter på landsmøtet.

Forslagsstillerne registrerer at spørsmålet om strukturering har vært gjenstand for politisk uenighet, men mener dette ikke bør forhindre at det tas grep for noen del av flåten. I denne sammenheng vil forslagsstillerne særlig peke på behovet for å rette opp forskjellsbehandlingen av fartøy over 15 meter.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Frem-

skrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, har merket seg at forslagsstillerne i dette representantforslaget tar opp forslag om at det skal være like strukturingsmuligheter for kystfiskefartøy over 15 meter. Det har i løpet av de senere år vært fremmet og gjennomført ulike struktureringstiltak innen fiskerinæringen for å kunne få på plass en flåtestruktur som er tilpasset det ressursgrunnlaget en har å fiske på, kombinert med det å kunne ha en moderne og økonomisk lønnsom flåte. Komiteen vil vise til at både når det gjelder fiskefartøyenes gjennomsnittsalder og lønnsomheten innen de forskjellige fiskeriene, varierer dette i betydelig grad.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansens brev av 15. desember 2011, hvor det vises til St.meld. nr. 21 (2006–2007) som beskriver hva som er regjeringens politikk på området. Flertallet understreker at regjeringens strukturpolitikk ligger fast slik den er beskrevet i stortingsmeldingen, og viser videre til den politiske plattformen for regjeringen, som påpeker at regjeringen vil videreføre dagens strukturpolitikk. Flertallet slutter seg til fiskeri- og kystministerens konklusjon om at det er viktig å sikre stabile og forutsigbare rammevilkår for næringen og at de sentrale elementene i regjeringens strukturpolitikk ligger fast.

Flertallet viser til at statsråden er åpen for å vurdere og eventuelt gjennomføre endringer og tilpasninger innenfor rammene av dagens strukturpolitikk.

Flertallet viser videre til at regjeringen har varslet at arbeidet med en ny stortingsmelding om fiskeri- og havbrukspolitikken er i gang, og at meldingen skal legges fram i løpet av inneværende stortingsperiode. Flertallet vil i den forbindelse peke på at mulighetene for økt verdiskaping og bedre lønnsomhet i fiskeriene må være et sentralt tema som drøftes i meldingen.

Flertallet har merket seg at deler av fiskerinæringen har hatt en god utvikling i 2011, men er samtidig opptatt av at man i fremtiden kan styrke næringen videre. I den forbindelse er det viktig å ta tilstrekkelig hensyn til den konjunkturfølsomhet som ligger i fiskerinæringen.

Flertallet foreslår at forslaget avvises.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at mens deler av fiskerinæringen, som f.eks. ringnotflåten, går veldig godt, er det andre som sliter betydelig for å kunne få på plass en god lønnsomhet som igjen vil kunne gi grunnlag for en helt nødvendig fornyelse. Som et eksempel i den forbindelse vil kunne nevnes bl.a. banklineflåten.

Disse medlemmer vil vise til at de senere års endringer i struktureringstiltakene også har medført at en har fått store variasjoner innen rammevilkårene for de enkelte grupper og rederier, avhengig av om man har vært innenfor den ene eller annen fartøygruppe, om man har kunnet benytte seg av de ordninger som har funnet sted før disse er blitt endret igjen, og ikke minst ut ifra om en på det gjeldende tidspunkt har hatt økonomiske muligheter til å kunne gjøre seg nytte av de muligheter som det er blitt lagt til rette for. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til de struktureringstiltak som ble foreslått og senere vedtatt som et resultat av behandlingen i St.meld. nr. 20 (2002–2003) Strukturtiltak i kystfiskeflåten. I og med at man i meldingen fokuserte på kystflåten, gjelder dette fartøygrupper under 28 meter. Man valgte da å dele inn denne gruppen i fire fartøygrupper. Dette var fartøyer under 10 meter, fartøy mellom 10 og 15 meter, fartøy mellom 15 og 21 meter, og den siste gruppen ble da 21 til 28 meter. Den ordningen som kom på plass hadde som intensjon å gjøre det mulig å slå sammen kvoter fra flere fartøy under forutsetning av at et fartøy ble kondemnert og at man måtte akseptere en avkortning i strukturkvoten på 20 prosent som skulle komme alle fartøy i samme gruppe til gode. I tillegg ble det også fremmet forslag om et strukturfond som skulle virke over 5 år og gi kondemneringstilskudd til fartøy under 15 meter for de som fisket i adgangsbegrensede fiskerier. Etter at man fikk regjeringsskifte i 2005, fikk man raskt en frys av strukturingsordningen, og det skulle gå et par år før regjeringen Stoltenberg igjen la frem en stortingsmelding om strukturpolitikk. Dette skjedde gjennom fremleggelsen av St.meld. nr. 21 (2006–2007) Strukturpolitikk for fiskeflåten. Disse medlemmer vil vise til at denne igjen medførte at det ble foreslått endringer i strukturingsordningen og at man reduserte det antallet kvoter som kunne samles på et fartøy. I forbindelse med Innst. S. nr. 238 (2006–2007) fremkommer det at partiene Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsket å gå tilbake til ordningen før regjeringen valgte å fryse struktureringstiltakene 20. oktober 2005, og dermed gjeninnføre det kvotetaket som blir omtalt som 3 + 3, mens regjeringspartiene en 2 + 2- eller 3 + 1-ordning når det gjelder kvotetaket per fartøy. De endringer som er gjort de senere år har medført at en ikke har bare fått et A- og B-lag, men i til-

legg også fått et C- og D-lag i og med at alle fartøygrupper ikke er innlemmet i struktureringsordningen. Samtidig er de begrensninger som er foretatt i ordningen av en slik karakter at mange, grunnet høye kostnader og begrenset varighet for hvor lenge en opprettholder kvotetildelingen, ikke vil kunne gjøre seg nytte av ordningen fordi de økonomiske forutsetninger ikke gir grunnlag for dette.

Disse medlemmer mener det er svært viktig for norsk fiskerinæring å ha gode og langsiktige rammebetingelser som gjør det mulig å ha en differensiert og lønnsom fiskeflåte som er både moderne og fremtidsrettet, og ikke minst tilpasset det ressursgrunnlaget en til enhver tid skal kunne høste av. Da må man ha en struktureringsordning som er tilpasset den virkelighet som befinner seg ute i næringen, og som vil kunne ivareta næringens ønske om fornying og modernisering. Vi ser at fiskerinæringen også er i sterk konkurranse med offshore-sektoren vedrørende det å kunne rekruttere mannskap. Denne konkurransen vil ikke bli mindre i fremtiden. Dersom fiskerinæringen skal kunne forbli lønnsom og konkurransedyktig på dette området, må en kunne tilby en attraktiv arbeidsplass både når det gjelder arbeidsforhold og lønnsbetingelser. Skal en klare å få dette til, er det av avgjørende betydning at en har en moderne og lønnsom flåte som er tilpasset ressursgrunnlaget. Dersom disse betingelsene ikke er på plass, vil en på lang sikt gradvis bygge ned lønnsomheten og konkurransekraften en er avhengig av. Disse medlemmer vil også vise til de særskilte problemer som banklineflåten i dag har, knyttet til det å finne lønnsomhet innen sitt fiskeri. Dette er en fartøygruppe som leverer fisk av svært høy kvalitet, men som har utfordringer knyttet til eldre fartøy og lav lønnsomhet. Denne gruppen har også et stort behov for å kunne strukturere. I den forbindelse mener disse medlemmer at kvotetaket for denne fartøygruppen bør kunne økes til 5.

Disse medlemmer har merket seg den debatten som finnes i fiskerinæringen om hvorvidt også de minste fartøygruppene bør kunne få på plass en struktureringsordning slik at en også innen disse fartøygruppene vil kunne få en moderne flåte med god lønnsomhet og dermed også tilpasset det ressursgrunnlaget en kan høste av. Vi ser i dag en utvikling innen denne fartøygruppen med mer hurtiggående båter og en teknologiutvikling som gjør hver enkelt mer effektiv. Dette skjer i en tid der en også sliter med rekruttering til yrket. Disse medlemmer mener at regjeringen bør legge frem forslag til en struktureringsordning også for de minste fartøygruppene. Dette er også i tråd med signaler som kommer fra Norges Fiskarlag.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for like struktureringsmuligheter for kystfiskefartøy over 15 meter senest i løpet av våren 2012. Ordningen skal legges 3 + 3-prinsippet til grunn.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en struktureringsordning også for den minste delen av fiskeflåten som i dag ikke har denne typen ordninger. Saken legges frem for Stortinget i løpet av våren 2012.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kvotetaket for banklineflåten økes til 5.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en økning av kvotetaket for bankline-flåten til 5 kvoter, og komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak som kan øke lønnsomheten til denne flåtegruppen.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for like struktureringsmuligheter for kystfiskefartøy over 15 meter senest i løpet av våren 2012. Ordningen skal legges 3 + 3-prinsippet til grunn.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en struktureringsordning også for den minste delen av fiskeflåten som i dag ikke har denne typen ordninger. Saken legges frem for Stortinget i løpet av våren 2012.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for at kvotetaket for banklineflåten økes til 5.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede en økning av kvotetaket for banklineflåten til 5 kvoter, og komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak som kan øke lønnsomheten til denne flåtegruppen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:33 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Bakke-Jensen, Øyvind Halleraker, Bjørn Lødemel og Svein Flåtten om like struktureringsmuligheter for kystfiskefartøy over 15 meter – bifalles ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 6. mars 2012

Terje Aasland

leder

Harald T. Nesvik

ordfører

Vedlegg**Brev fra Fiskeri- og kystdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 15. desember 2011****Dokument 8:33 S (2011 – 2012) representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Bakke-Jensen, Øyvind Halleraker, Bjørn Lødemel og Svein Flåtten om like strukturmuligheter for kystfiskefartøy over 15 meter**

Jeg viser til brev 6. desember 2011 hvor det bes om en vurdering av ovennevnte representantforslag. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for like struktureringsmuligheter for kystfiskefartøy over 15 meter senest i løpet av våren 2012.»

Regjeringen har beskrevet sin strukturpolitikk i St.meld. nr. 21 (2006–2007). I meldingen konkluderte regjeringen med at det er behov for å videreføre strukturordninger i framtiden, men foreslo samtidig justeringer i en del strukturvirkemidler, i forhold til hva som ble vedtatt av regjeringen Bondevik II.

Et av regjeringens sentrale forslag i meldingen var å senke kvotetaket i strukturkvoteordningen for kystfiskeflåten over 15 meter. Hovedbegrunnelsen var kystflåtens særlige betydning for aktivitet og sysselsetting i mange kystsamfunn, som skaper behov for større varsomhet i struktureringen enn det regjeringen Bondevik II la opp til. Mer konkret gikk forslaget ut på å senke kvotetaket fra tre til to ganger fartøyet egen kvote, men likevel tre ganger fartøyet egen kvote for fartøy som bare strukturerer i en av de to hovedgruppene av fiskerier, henholdsvis torskesektoren og pelagisk sektor. Som representantene viser til omtales regjeringens forslag gjerne som et kvotetak på 2+2 eller 3+1, mens det gamle kvotetaket omtales som 3+3. Det ble videre åpnet for at de som allerede hadde strukturert ut over det nye kvotetaket i medhold av den gamle ordningen, kunne beholde sine tildelte strukturkvoter i henhold til tidligere vedtak.

I forbindelse med næringskomiteens behandling av stortingsmeldingen oppsummerte daværende fiskeri- og kystminister Helga Pedersen i et brev til komiteen de viktigste hensynene bak forslaget om å senke kvotetaket. Bl.a. skrev hun følgende:

«For kystfiskeflåten har regjeringen, på bakgrunn av et flertallsforslag fra strukturutvalget, foreslått å senke kvotetaket. Det er flere grunner for dette forslaget. For det første bidrar et lavere kvotetak til å bremse struktureringen i kystfiskeflåten, uten at det går på bekostning av intensjonene bak strukturordningen. For det andre kan et lavere kvotetak forhindre en utvikling hvor det viktigste for den enkelte er å skaffe seg et størst mulig kvotegrunnlag, på bekostning av kvalitet og fisket etter arter med lavere fangstverdi. For det tredje viser en opptelling foretatt av Fiskeridirektoratet at det er fåtall fartøy som 'stanger' i kvotetakene i alle fiskerier hvor de har deltakeradgang.

Forslaget om endrede kvotetak er således begrunnet i regjeringens vurdering av hvor balansepunktet mellom de bedriftsøkonomiske og de samfunnspolitiske hensyn ligger i forhold til dette spørsmålet.»

Regjeringens forslag om å senke kvotetaket for kystflåten over 15 meter fikk støtte av regjeringspartiene, men ikke av noen opposisjonspartier.

Det er viktig for meg å understreke at regjeringens strukturpolitikk slik den er beskrevet i nevnte stortingsmelding, ligger fast. Dette er ikke til hinder for at jeg er åpen for å vurdere og eventuelt gjennomføre endringer og tilpasninger innenfor rammene av dagens strukturpolitikk. Det er viktig å ha oppmerksomhet om hva som er nødvendig for å bidra til en utvikling som sikrer lønnsomhet og fornying i fiskeflåten.

Jeg forstår imidlertid representantenes forslag om like struktureringsmuligheter for kystflåten over 15 meter som et forslag om å gjeninnføre kvotetaket som gjaldt under Bondevik II (3+3). Representantenes forslag innebærer dermed en reversering av regjeringens politikk om en mer varsom strukturering for kystfartøy over 15 meter.

Behovet for en varsom strukturering i kystfiskeflåten er etter min mening fortsatt til stede. De ulike hensynene som daværende statsråd Pedersen viste til i sitt brev til Stortinget, står seg godt også i dag. Det er viktig å balansere de bedriftsøkonomiske hensynene opp mot den samfunnsmessige rollen kystfiskeflåten har langs store deler av kysten. Det er videre slik at det fortsatt er rom for videre strukturering i denne fartøygruppen, innenfor gjeldende kvotetak.

Representantene viser til at det er stor oppslutning i Norges Fiskarlag om å heve kvotetaket i kystflåten over 15 meter. Jeg har god kontakt med næringen og er kjent med at flere ønsker å heve kvotetaket. Samtidig registrerer jeg at det er mange ulike meninger om hvordan strukturkvoteordningene bør utformes, herunder nivået på kvotetakene. Jeg er enig med representantene i at det er viktig å sikre stabile og forutsigbare rammevilkår for næringen. Nettopp derfor mener jeg at det er viktig at de sentrale elementene i regjeringens strukturpolitikk ligger fast over tid.

